

Vingelen kirke- og skolemuseum

Vi er et sommeråpent museum med ulike utstillinger, kaffesalg og salg av husflidsprodukter fra lokale produsenter.

Museumsbygget ligger fint til i hellinga opp for sentrum i Vingelen.

Vingelen kirke- og skolemuseum har som formål å ta vare på, og presentere, gjenstander fra trefoldighetskirka og skolen i Vingelen, samt registrere kulturhistorie for Vingelen.

Museet ble formelt stiftet i 1975 med menighetsrådets medlemmer som det første styret. Utgangspunktet for arbeidet var kirke- og skolehistorie i Vingelen. Gammelskola ble brukt som museumslokale i mange år før nybygg ble innviet i 1984. Dette fikk i 2021 et påbygg med arkiv og toaletter, samt en oppgradering av gang og kjøkken.

Kirke-historia

Kirka har stått sentralt i bygdelivet i Vingelen. Dette har ikke minst sammenheng med at det tidlig ble utviklet en ferdsel over Vingelen til Hellig Olavs grav i Nidaros.

Sannsynligvis var det allerede rundt år 1200 bygd ei kirke i Vingelen. Det er funnet rester av kirkegård og gammelt tremateriale, det er derfor grunn til å tro at dette, som måtte være ei katolsk stavkirke, var plassert ved det som i dag er gården Persjordet.

I 1653 ble et nytt kirkebygg oppført. Denne kirka ble plassert nær dagens kirke, og ble omtalt som «Den Hellige Trefoldighetskirke». I mange år var kirka samlingspunkt også for bygdene omkring.

I 1880 ble den nåværende kirka oppført. I to år sto de to kirkene side ved side, men i 1882 ble den gamle kirka revet, og bygningsdeler og løsøre solgt på auksjon.

Kirkeutstilling

Museums-samlinga kan i dag framvise ei lang rekke gjenstander fra kirke-livet i Vingelen.

Fra middelalder-kirka (1200-tallet) er det bevart en lysestake, en Olavs-nesting, og et røkelseskar.

Det meste av utstillingen er fra Trefoldighetskirka (1653-1882). Altertavle fra 1678, messehagel fra ca 1700, alter og prekestol er tatt vare på, foruten en lang rekke detaljer fra interiøret. Mange av gjenstandene er gitt tilbake av private eiere.

Peder Andersen Lilje har etter all sannsynlighet stått for dekor av gammelkirka, både den gamle altertavla og dommedagstavle mm er malt av han. P A. Lilje var en produktiv maler innen kirkekunsten.

Kirkesamlingen rommer også bibler, kirkelige skrifter og salmebøker av eldre årganger.

Skole og utdanning

Det vi i dag kaller Gammelskola, ble bygd i 1840, og var den første skolebygninga i Vingelen.

I 1958 flyttet elever og lærere til dagens skolebygning. Sammen med samfunnshuset Fjellheim og idrettsanlegget er dette nå sentralt for bygdas sosiale og kulturelle aktiviteter.

Skoleutstilling

Skoleutstillinga presenteres i dag i sitt autentiske miljø, i det gamle skolebygget. Den rommer bilder, gjenstander og interiør fra skolelivet i Vingelen gjennom årene. Her finnes også trykte skolebøker, og sirlig håndskrevne elevarbeider. Høvelbenk og håndarbeidspose, vekker minner fra sløyd- og håndarbeidstimene.

Billedsamling

Museet har en rikholdig foto-samling tilgjengelig for publikum ved at de er innlimt i album. Dette er ei samling med vekt på bilder fra arbeids- og hverdagsliv i eldre tider.

Utstilling

Sara Oust - foregangskvinne fra Vingelen

Haugianerkvinnen sitt liv og virke presenteres gjennom foto, tekster og gjenstander.

Årlige utstillinger

I tillegg lager museet utstillinger med ulike tema, det være seg om en skomarkers virke, forklær brukt av kvinner i hverdag og høytid, gardens snekkerloft- en nødbendighet, osv. Små glimt inn i vår hverdag eller tilbakeblikk på historien.

Eggenstua, ei gammel østerdalsstue

Den har ført en flakkende tilværelse, også underveis omtalt som fattigmannsstuen. I 1943 kom den i Eystein Eggen sitt eie. Han var bygdebokforfatter, og mange av bøkene har han skrevet i denne stua. Stua er gitt til Museet av hans arvinger. Den er i daglig bruk i sommersesongen til små utstillinger, aktiviteter eller bare en plass å kvile seg litt.